

Vergaderjaar 2021–2022

34 952

Investeren in Perspectief – Goed voor de Wereld, Goed voor Nederland

Nr. 154

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 maart 2022

Op verzoek van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken informeert het kabinet de Kamer over het Nederlandse beleid en de Nederlandse inzet met betrekking tot India. In de brief wordt eerst de context van India als economische en regionale grootmacht geschetst, gevolgd door India en mensenrechten. Vervolgens gaat de brief in op de bilaterale relatie en samenwerkingsagenda van India en Nederland, India en de EU en tenslotte de samenwerking in multilateraal verband.

Context

India is met 1,4 miljard inwoners, een zesde van de wereldbevolking, de grootste democratie ter wereld met een multi-etnische, multireligieuze, meertalige bevolking. Het is een complexe samenleving met grote tegenstellingen.

Strategisch gelegen in het hart van de Indo-Pacific regio, is India een invloedrijke speler op het wereldtoneel, en een belangrijke steunpilaar van het multilaterale systeem en een op regels gebaseerde wereldorde.

India ambieert een sterke regionale rol, die past bij zijn positie als regionale grootmacht, en zet actief in op versterking van de banden met landen in de regio, mede als tegenwicht tegen de snel toenemende regionale invloed van China.

In 2030 zal naar verwachting India de op twee na grootste economie ter wereld zijn. Verder is het belangrijk te beseffen dat waar het gaat om de grote mondiale uitdagingen van dit moment, met name het wereldwijd bestrijden van de klimaatuitdagingen, de prestaties van India een sleutel tot succes zijn.

De opkomst van India als economische grootmacht en de positie van Nederland als innovatieve economische hub en toegangspoort tot Europa bieden steeds meer handels- en investeringskansen voor Nederlandse en Indiase bedrijven. Indiase investeringen in Nederland nemen toe. In de laatste tien jaar is Nederland de op twee na belangrijkste investeringsbestemming voor Indiase bedrijven in de Europese Unie geworden. In 2021 vestigden twintig Indiase bedrijven zich in Nederland, in totaal zijn er momenteel rond de driehonderd Indiase bedrijven in ons land gevestigd, waaronder een groeiend aantal startups. Voor de Nederlandse private sector biedt de Indiase markt kansen vanwege schaalvoordelen. De omvangrijke en groeiende middenklasse zorgt voor een zich snel ontwikkelende consumentenmarkt. De combinatie van grote beschikbaarheid van IT-talent en aandacht voor research & development, evenals forse investeringen in de diverse sectoren, zorgt voor economische kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven.

De wereld staat voor een aantal grote gemeenschappelijke uitdagingen, zoals de impact van klimaatverandering op watervoorraden, gelijke toegang tot de gezondheidszorg en toenemende druk op bestaande voedselsystemen. Met zijn innovatieve kennis en kunde is Nederland voor India een interessante samenwerkingspartner die met integrale, creatieve en hoogtechnologische oplossingen kan bijdragen aan duurzame economische ontwikkeling.

Tegelijkertijd heeft India te maken met uitdagende politieke, economische en maatschappelijke binnenlandse ontwikkelingen. De economische impact van de Covid-19 crisis, de toenemende armoede, de kwetsbare positie van meisjes en vrouwen maar ook het groeiende hindoenationalisme en de daarmee gepaard gaande polarisatie tussen hindoes en andere religieuze groeperingen vragen groeiende aandacht van het traditioneel seculiere India.

India en mensenrechten

De Covid-19 crisis heeft de maatschappelijke, sociale en religieuze tegenstellingen in India verder verscherpt en een negatieve impact gehad op de mensenrechten; dit is mede het gevolg van een gepolariseerd maatschappelijk klimaat. Mensenrechten die in de Grondwet zijn gewaarborgd, lijken in de praktijk aan erosie onderhevig. Vooral de positie van vrouwen en meisjes, de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, de mediavrijheid en de positie van mensenrechtenverdedigers zijn in het nauw gekomen. Daarnaast is er sprake van krimpende ruimte voor het maatschappelijk middenveld. Een recent aangenomen amendement op de *Foreign Contributions Regulation Act* (FCRA) heeft de mogelijkheden voor maatschappelijke organisaties om financiering uit het buitenland te ontvangen ingeperkt.

Nederland zet via het bilaterale mensenrechtenfonds actief in op het ondersteunen van organisaties die zich inzetten voor versterking van de rechten van vrouwen en meisjes, van LGBTQ+-personen, de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, en de vrijheid van meningsuiting. Het gaat hierbij onder meer om projecten op het gebied van capaciteitsversterking voor effectieve rechtsbescherming, bestrijding van haatzaaien en desinformatie en het ondersteunen van interreligieuze dialoog, ook op scholen en universiteiten.

Hierdoor hoopt Nederland in samenwerking met het Indiase maatschappelijk middenveld en de overheid een bijdrage te leveren aan de verbetering van de mensenrechtensituatie in India. Dit kan Nederland niet alleen en bredere Europese samenwerking is daarvoor noodzakelijk.

Nederland draagt bij aan de uitvoering van de EU-Human Rights and Democracy Country Strategy voor India, en steunt de EU in de dialoog met Indiase autoriteiten over verbreding van de ruimte voor het maatschappelijk middenveld.

In april 2021 heeft de EU-India mensenrechtendialoog in Delhi plaatsgevonden. Daarbij is onder andere overeengekomen deze jaarlijks te laten plaatsvinden.

Zowel Nederland als India zijn lid van de VN Mensenrechtenraad. Dit jaar vindt in de Mensenrechtenraad de bespreking van de mensenrechtensituatie in India plaats, in het kader van de UPT (Universal Periodic Review). Nederland zal hier actief aan bijdragen.

Tijdens de politieke consultaties in oktober 2021 is met India gesproken over een bezoek van de Nederlandse mensenrechtenambassadeur aan India met het voornemen die later dit jaar te organiseren.

India en Nederland

India en Nederland onderhouden goede bilaterale contacten. Dit jaar vieren we 75 jaar diplomatieke relaties. Nederland was een van de eerste landen die de onafhankelijkheid van India in augustus 1947 erkende.

De afgelopen jaren is de bilaterale relatie met India bestendig met inkomende en uitgaande bezoeken op het hoogste politieke niveau. In oktober 2019 brachten Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima een Staatsbezoek aan India met daaraan parallel een handelsmissie, waar 144 Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen aan deelnamen, evenals diverse ministeries, gemeenten, topsectoren en brancheorganisaties. Als gevolg van de Covid-19 reisbeperkingen is de relatie het afgelopen jaar vooral in digitale vorm voortgezet. Zo heeft er in februari 2021 een virtuele handelsmissie onder leiding van toenmalig Minister Kaag voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking plaatsgevonden en in april 2021 hebben premier Rutte en premier Modi een online top gehouden over de brede bilaterale relatie. Zowel India als Nederland hechten aan een sterkere en meer strategische samenwerking waar beide landen van kunnen profiteren.

Een gezamenlijke agenda voor meerjarige samenwerking met India tussen publieke en private partners en kennisinstellingen concentreert zich op de sectoren waterveiligheid en -zekerheid, landbouw, gezondheidszorg en hernieuwbare energie, met innovatiesamenwerking, klimaat en «gender» als dwarsdoorsnijdende aandachtsgebieden. Binnen deze sectoren liggen de belangrijkste maatschappelijke uitdagingen en kunnen beide landen elkaar vanuit hun expertise aanvullen.

Huidige samenwerking:

De samenwerking op het gebied van waterveiligheid en -zekerheid richt zich op drie thema's: waterschaarste, overstromingen en waterkwaliteit. In Tamil Nadu steunt het *Water as Leverage*-project het herstel van natuurlijke waterreservoirs voor opvang van regenwater om de drinkwatervoorziening veilig te stellen.

In Kerala adviseert Nederland over onderhoud en aanleg van infrastructuur om het moessonwater tijdig af te voeren. De afgelopen jaren is Kerala geteisterd door massale overstromingen. Het sterk vervuilde oppervlaktewater wordt aangepakt in het stroomgebied van de Ganges, Uttar Pradesh. Hier wordt ingezet op waterzuivering van industrieel

(leerbewerking) afvalwater. De Minister van Infrastructuur en Water heeft in april 2021 India als Deltaland gekwalificeerd, waardoor samenwerkingsprojecten verder geïntensiveerd kunnen worden.

De Indiase landbouwsector kent een lage arbeidsproductiviteit. Voorgenomen hervormingen van de landbouwsector zijn na langdurige boerenprotesten ingetrokken. De samenwerking tussen India en Nederland richt zich op modernisering van de sector en versterking van de productieketen, met specifieke aandacht voor duurzame productie, het terugdringen van antibioticagebruik, en het omgaan met klimaatverandering. Met input van het Nederlandse bedrijfsleven worden *Centers of Excellence* opgezet om boeren te trainen in bedekte teelt, melkveehouderij en fruitteelt. Administratieve procedures voor het realiseren van het ambitieuze doel om 25 van dergelijke centra in 2025 te hebben opgezet – een uitdrukkelijke wens van Indiase kant – worden geoptimaliseerd. Een andere grote uitdaging is de beperkte beschikbaarheid van water door o.a. klimaatverandering en een te intensief gebruik van grondwater.

India ziet het belang van een energietransitie en werkt intensief samen met de *International Energy Agency* (IAE). India wil op dit terrein een voortrekkersrol spelen, zoals blijkt uit India's initiatief tot de oprichting van de *International Solar Alliance* (ISA). Om dezelfde reden heeft India recentelijk ook de *Coalition for Disaster Resilient Infrastructure* (CDRI) opgericht. Nederland is toegetreden als lid van beide internationale organisaties.

Nederland ondersteunt de Indiase energietransitie en werkt, op basis van een *Statement of Intent*, intensief samen met *Niti Aayog*, het centrale planbureau van de overheid onder voorzitterschap van premier Modi. Met ondersteuning van het IEA worden studies uitgevoerd naar bijvoorbeeld het gebruik van LNG als brandstof voor vrachtvervoer of zware industrie, de productie van biobrandstoffen, de kosten van CO₂-uitstoot en een modellering van toekomstig energieverbruik. Binnenkort wordt een *Memorandum of Understanding* (MoU) afgesloten voor samenwerking op gebied van zonne- en windenergie, waterstof en biomassa. *NL Works*, de publiek-private krachtenbundelaar voor complexe projecten, heeft al vergevorderde plannen voor biomassacentrales waarbij afval van rijst- en suikerrietproductie via vergisting wordt omgezet in elektriciteit.

Op het gebied van gezondheid richt de samenwerking zich onder meer op de grensoverschrijdende gezondheidsdreiging van Anti Microbiële Resistentie, op veilige digitale gezondheidszorg, en op de beschikbaarheid van geneesmiddelen voor de markt. India is de grootste producent van vaccins ter wereld en produceert 40% van alle in de wereld gebruikte vaccins. Belangrijkste producent is het *Serum Institute India* (SII), in Pune. SII produceert het AstraZenica Covid-19 vaccin voor de Indiase markt. SII heeft ook een belangrijk productiecentrum in Nederland en is een belangrijk onderdeel van het Nederlandse vaccin ecosysteem.

Zakendoen in India kan een uitdaging zijn. Het Nederlandse netwerk in India zet zich in voor de verbetering van markttoegang, informatie over lokale wet- en regelgeving en een goede entree bij relevante instanties. Tijdens het bezoek van Minister-President Rutte aan India in 2018 werd een zg. *fast track* mechanisme afgesproken tussen Nederland en India om handels- en investerings-belemmeringen die Nederlandse bedrijven in India ervaren en vice versa bespreekbaar te maken en tot vlotte oplossingen daarvoor te komen.

Jaarlijks worden specifieke onderzoeks- en innovatieprojecten opgezet met financiering vanuit de Nederlandse Organisatie voor Wetenschap-

pelijk Onderzoek, het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en Indiase partners. Dit jaar zijn drie gezamenlijke onderzoeksprojecten toegekend op het gebied van klimaat slimme landbouw (4,2 miljoen Euro) en drie voor duurzaam landbouwwaterbeheer in het Ganges stroomgebied (4,2 miljoen Euro). Een MoU voor de ontwikkeling van robotica is ondertekend tussen het Indiase instituut voor ruimteonderzoek (IIST) en de TU Delft. De Indo-Nederlandse cybersecurityschool, een uitwisseling tussen toonaangevende Indiase en Nederlandse organisaties over een breed scala aan *cyber security* gerelateerde onderwerpen met gerenommeerde experts, trok afgelopen jaar negenhonderd studenten.

In 2020 kwamen ruim 3000 Indiase studenten naar Nederland voor een studie aan universiteiten of hogere onderwijsinstellingen.

Ten slotte vormt India sinds 2021 een prioriteitsland voor internationale culturele samenwerking, hetgeen inhoudt dat culturele uitwisseling tussen Nederland en India actief wordt bevorderd. Vooral op het gebied van uitvoerende kunsten, design en erfgoedsamenwerking liggen goede mogelijkheden voor vruchtbare culturele samenwerking tussen Nederland en India.

India en de EU

Nederland zet zowel bilateraal als via de EU in op samenwerking met gelijkgezinde partners zoals India in de Indo-Pacific regio voor bevordering van de internationale rechtsorde, welvaart en veiligheid.

Nederland heeft samen met Frankrijk en Duitsland een voortrekkersrol gespeeld bij de totstandkoming van de EU Indo-Pacific strategie. Deze is enthousiast ontvangen door India. De Indiase regering staat open voor samenwerking met de EU en bilaterale samenwerking op dit vlak. Wat dat laatste betreft worden op dit moment onder andere de mogelijkheden van samenwerking op het terrein van capaciteitsopbouw in de regio over zeerecht onderzocht. Ook verwelkomt Nederland het *Enhancing Security In and With Asia*-initiatief van de EU, waarmee o.a. met India samenwerking wordt gezocht op maritieme veiligheid en cyberveiligheid. Deelname van het fregat Zr. Ms. Evertsen aan de door het Verenigd Koninkrijk geleide Carrier Strike Group met een havenbezoek aan Mumbai vorig jaar, heeft bijgedragen aan de zichtbaarheid van Nederland in India.

De slotverklaring van de EU-India top in mei 2021 onderstreept de ambitie aan beide zijden om de samenwerking te intensiveren. Met betrekking tot de klimaatdoelstellingen committeren beide partijen zich aan intensievere samenwerking, met een focus op de energietransitie, emissiereductie en klimaatadaptatie. Het kabinet verwelkomt de gezamenlijke EU-India inzet op de versterking van het multilaterale stelsel en de bevordering van een vrije, open en inclusieve Indo-Pacific regio. Momenteel vinden intensieve contacten plaats om de samenwerking tussen de EU en India op dit vlak en op de brede Indo-Pacific agenda verder te bestendigen en te concretiseren.

Het kabinet steunt de hervatting van de onderhandelingen over een EU-handelsakkoord met India en verwelkomt de afspraak om te starten met onderhandelingen over een separate investeringsbeschermingsovereenkomst.

Het belang van mensenrechten als leidend principe in de EU-India samenwerking werd tijdens de Top bevestigd, met verwijzing naar de

EU-India-mensenrechtendialoog die eerder in april 2021 had plaatsgevonden.

India en multilaterale samenwerking

India speelt een actieve rol op het multilaterale vlak en positioneert zich als de hoeder van de minder ontwikkelde landen en opkomende economieën. India voert al jaren campagne voor een permanente zetel in de VN-Veiligheidsraad, Nederland steunt India hierin. De omvang van het land en de belangrijke voortrekkersrol die India in multilaterale fora speelt, rechtvaardigen een dergelijke stap. India is bovendien een belangrijke troepenleverancier aan VN-vredesmissies; het land heeft de afgelopen decennia deelgenomen aan 49 VN-missies.

Binnen de *World Health Organisation* profileert India zich onder andere als de grootste vaccinleverancier van de wereld. Met de vaccindiplomatie is in het begin van de pandemie bijgedragen aan het WHO-Covax-programma. Het grootste deel van Indiaas vaccinleveranties in het kader van vaccindiplomatie is op bilaterale basis verstrekt.

India maakt samen met de VS, Japan en Australië deel uit van de QUAD, een regionaal veiligheidsforum dat ten doel heeft een vrije en open Indo-Pacific te bevorderen. Behalve op het gebied van regionale veiligheid werken de landen ook samen op het gebied van pandemiebestrijding en klimaat.

Tot slot

De relatie met India is zeer veelzijdig en na 75 jaar diplomatieke betrekkingen nog steeds verdiepende. In een snel veranderende geopolitieke en geo-economische wereld is een land als India een cruciale partner om mee samen te werken ten aanzien van de wereldwijde uitdagingen op bilateraal, EU en multilateraal niveau.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra